

1/283-126/957

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-560 /5923

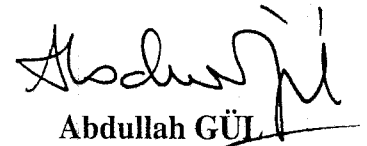
Ankara

4 /12 /2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 4/12/2002 tarihinde kararlaştırılan "Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

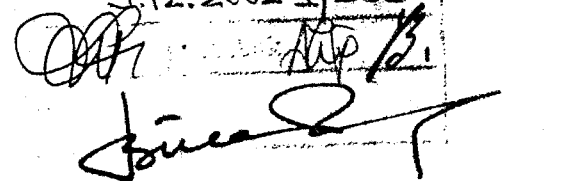
Gereğini arz ederim.

Abdullah GÜL
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T.B.
- Avrupa Birliği
- Öğrenci İşleri
- Yükseköğretim Kanunu
- Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu

- Miki Eğitimi, Kültür, Gençlik
ve Spor
- İçişleri
- Adalet
9.12.2002 1/283

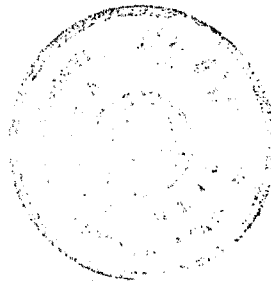
GENEL GEREKÇE

Anayasada 3/10/2001 tarihli ve 4709 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, temel hak ve hürriyetlerin özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilmesini öngören yeni bir sistem benimsenmiştir. Böylece, temel hak ve hürriyetler bakımından bir genişleme sağlanmıştır.

10-11 Aralık 1999 tarihlerinde Helsinki’de yapılan Avrupa Birliği Toplantısında tam üyelik için Ülkemizin aday olarak kabul edilmesiyle yeni bir boyut kazanan Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, her geçen gün yoğunlaşmaktadır. Tam üyeliğe giden süreçte hem Ülkemizin, hem Avrupa Birliğinin karşılıklı yükümlölükleri bulunmaktadır. Bu bağlamda, Ülkemizle ilgili olarak 4 Aralık 2000 tarihinde onaylanan “Katılım Ortaklığı Belgesi”nin ardından, 19 Mart 2001 tarih ve 2001/2129 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen “Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı”, 24 Mart 2001 tarih ve 24352 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Çağdaş demokrasiler, temel hak ve hürriyetleri sağlamayı hedef alan çoğulcu, katılımcı düşünceye dayanan ve hoşgörü ortamında gelişen sistemlerdir. Çağımızda insan hakları ve temel hürriyetlerin tanınması, evrensel bir ilgi konusu olmakla kalmamış; bunların güvence altına alınarak aykırı uygulamalardan korunması ve daha ileri düzeyde gerçekleştirilmesi amacıyla bazı uluslararası kuruluşlar oluşturulmuş ve bu kuruluşlar bünyesinde çeşitli uluslararası belgeler kabul edilmiştir. Bu kuruluşların başında, hemen hemen tüm dünya ölkelerini kapsayan Birleşmiş Milletler Teşkilâtı ile demokratik Avrupa ölkelerinin siyasal birliği olan Avrupa Konseyi’nin geldiği bilinmektedir. Konuyla ilgili uluslararası belgelerden en önemlileri, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ile Avrupa Konseyi bünyesinde imzalanan ve kısaca “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi” olarak anılan İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme ve eki protokollerdir.

Kanun Tasarısı, bir yandan Anayasada yapılan değişikliklere uyum sağlanması, diğer yandan Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı çerçevesinde yapılması gerekli tedbirlerle ilgili olarak çeşitli kanunlarda değişiklik yapılması amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Mevcut düzenlemede Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ışığında muhakemenin iadesine gidebilmek için "başvurunun tazminatla giderilmeyecek sonuçlar doğurduğundan anlaşılması" şartı bulunmaktadır. Bu düzenleme muhakemenin iadesi yolunun fiilen uygulanamamasına sebep olabilecek niteliktedir. Maddeyle, kanunun amaca ilişkin yorumuyla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları bakımından muhakemenin iadesi yoluna gidilmesinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Mevcut düzenlemede Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ışığında muhakemenin iadesine gidebilmek için "başvurunun tazminatla giderilmeyecek sonuçlar doğurduğundan anlaşılması" şartı bulunmaktadır. Bu düzenleme muhakemenin iadesi yolunun fiilen uygulanamamasına sebep olabilecek niteliktedir. Maddeyle, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 445/A maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak, amaca ilişkin yorumla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları bakımından muhakemenin iadesi yoluna gidilmesinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

Madde 3- Maddeyle, 2000 yılı sonundan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yükseköğretim kurumlarının hazırlık sınıfı, önlisans, lisans ve yüksek lisans (master-doktora) eğitim-öğretim programları ile yüksek okulların herhangi bir sınıfında kayıtlı öğrencilerin, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile bu Kanuna atıf yapan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre aldıkları disiplin cezalarının, bütün sonuçları ile kaldırılması ve bunların sicil dosyalarındaki cezaî kayıtların, ilgililerin müracaatı aranmaksızın dosyalarından çıkarılması öngörülmektedir.

Madde 4- Maddeyle, Dernekler Kanununun 82 nci maddesindeki hapis cezası ağır para cezasına çevrilmiştir.

Madde 5- Maddeyle, 4771 sayılı Kanunun yürürlüğe ilişkin 13 üncü maddesi, Tasarının çerçeve 1 ve 2 nci maddeleriyle yapılan değişikliğe uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 6- Maddeyle, 4771 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi, Tasarının geçici maddesiyle yapılan değişikliğe uygun olarak yürürlükten kaldırılmaktadır.

Geçici Madde- Mevcut düzenlemede, kesinleşmiş olan hiçbir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı bakımından muhakemenin iadesi yoluna gidilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir. Maddeyle, bugüne kadar Ülkemiz aleyhine verilen 300 civarındaki ihlâl kararlarının da muhakemenin iadesi kapsamına alınabilmesi ve Kopenhag Siyasî Kriterlerine uyum yolunda daha ileri bir adım atılması amacıyla Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilip kesinleşmiş olan kararlar bakımından da muhakemenin iadesi yoluna gidilebilmesi için

başvuruda bulunma imkanı tanınmakta, bu başvurular bakımından istemde bulunma süresi, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl olarak öngörülmektedir.

Madde 7- Yürürlükle ilgilidir.

Madde 8- Yürütmeye ilgilidir.

ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

Madde 1- 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 445/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 445/A- Kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş olan bir kararın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiği saptandığında, Adalet Bakanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruda bulunan veya yasal temsilcisi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde Yargıtay Birinci Başkanlığından muhakemenin iadesi isteminde bulunabilirler.

Bu istem, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca incelenir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, istem süresi içinde yapılmamış ise reddine; aksi hâlde, dosyanın davaya bakması için kararı veren mahkemeye gönderilmesine duruşma yapmaksızın kesin olarak karar verir.”

Madde 2- 4/4/1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 327/a maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 327/a- Kesinleşmiş bir ceza hükmünün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiği saptandığında, Adalet Bakanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruda bulunan veya yasal temsilcisi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde Yargıtay Birinci Başkanlığından muhakemenin iadesi isteminde bulunabilirler.

Bu istem, Yargıtay Ceza Genel Kurulunca incelenir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, istem süresi içinde yapılmamış ise reddine; aksi hâlde, dosyanın davaya bakması için kararı veren mahkemeye gönderilmesine duruşma yapmaksızın kesin olarak karar verir.”

Madde 3- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 50- 2000 yılı sonundan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yükseköğretim kurumlarının hazırlık sınıfı, önlisans, lisans ve yüksek lisans (master-doktora) eğitim-öğretim programları ile yüksekokulların herhangi bir sınıfında kayıtlı öğrencilerin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve bu Kanuna atıf yapan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre aldıkları disiplin cezaları, bütün sonuçları ile kaldırılmıştır. Bunların sicil dosyalarındaki cezaî kayıtlar, ilgililerin müracaatları aranmaksızın dosyalarından çıkarılır.”

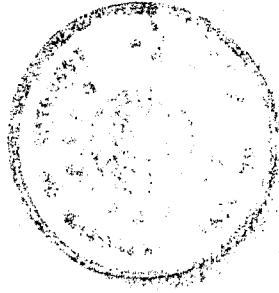
Madde 4- 6/10/1983 tarihli ve 2908 sayılı Dernekler Kanununun 82 nci maddesinde geçen "üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla" ibaresi "birmilyar liradan üçmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 5- 3/8/2002 tarihli ve 4771 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 13- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer."

Madde 6- 3/8/2002 tarihli ve 4771 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun geçici 2 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde- Bu Kanunun 1 ve 2 nci maddeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararları ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurular üzerine verilecek kararlar hakkında uygulanır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kesinleşmiş olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına ilişkin muhakemenin iadesi istemleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılır."

BAŞBAKANLIK
KANUNLAR ve KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Madde 7- Bu Kanun Yayımlı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

Abdullah Gül
ABDULLAH GÜL
Başbakan

<i>A. Bener</i> A. BENER Devlet Bakan. Başb. Yrd.	<i>M.A. Şahin</i> M.A. ŞAHİN Devlet Bakan. Başb. Yrd.	<i>E. Yalçın</i> E. YALÇIN Devlet Bakan. Başb. Yrd.	<i>M. Aydın</i> M. AYDIN Devlet Bakanı
<i>B. Atalay</i> B. ATALAY Devlet Bakanı	<i>A. Baran</i> A. BARAN Devlet Bakanı	<i>K. Tüzmen</i> K. TÜZMEN Devlet Bakanı	<i>C. Çiçek</i> C. ÇİÇEK Adalet Bakanı
<i>V. Gönül</i> V. GÖNÜL Mülk. Servisleri Bakanı	<i>A. Aksu</i> A. AKSU İçişleri Bakanı	<i>Y. Yavaş</i> Y. YAVAŞ Dışişleri Bakanı	<i>K. Unakıtan</i> K. UNAKITAN Maliye Bakanı
<i>E. Arıncı</i> E. ARINCI Mülk. Servisleri Bakanı	<i>Z. Ergezen</i> Z. ERGEZEN Beyindirlik ve İktisat Bakanı	<i>R. Koca</i> R. KOCA Sağlık Bakanı	<i>B. Yıldırım</i> B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
<i>S. Özçelik</i> S. ÖZÇELİK Tarım ve Köylükleri Bakanı	<i>M. Başer</i> M. BAŞER Cahane ve Sos. G. Bakan.	<i>A. Coşkun</i> A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	<i>M. H. Güler</i> M. H. GÜLER Eğ. ve Tbb. Bşk. Bakanı
<i>H. Çelik</i> H. ÇELİK Kültür Bakanı	<i>G. Akşit</i> G. AKŞİT Turizm Bakanı	<i>O. Fikri</i> O. FİKRİ Orman Bakanı	<i>I. Sözlüoğlu</i> I. SÖZLÜOĞLU Cema. Bakanı

Dosya No.